Sanna Helesuo,
johtava asiantuntija ja
oikeusministeriö
9.12.2022

K 22/2022 vp Eduskunnan pankkivaltuuston kertomus 2021 / Talousosaamisen strategia

Talousosaamisen vahvistaminen ja ylivelkaantumisen torjunta ovat osa Sanna Marinin hallitusohjelmaa. Suomen Pankki käynnisti helmikuussa 2020 Suomen Pankin, oikeusministeriön ja muiden keskeisten viranomaisten yhteisellä sopimuksella talousosaamisen edistämiseen tähtäävän toiminnan koordinoinnin ja laati sen pohjalta ehdotuksen talousosaamisen kansallisesta strategiasta. Strategia valmistui tammikuussa 2021 ja sen toimeenpanoa varten perustettu talosuosaamisen toiminto aloitti oikeusministeriössä helmikuussa 2022.

Strategian tavoitteena on parantaa kansalaisten talousosaamista ja siten tuottaa hyvinvointia koko yhteiskuntaan. Talousosaamiseen sisältyy yksityistalouden arjen rahankäyttö, oman talouden suunnittelu ja taloudellinen varautuminen, hankinnat, luotonotto, säästäminen, sijoittaminen/omistaminen sekä vakuuttaminen. OECD on määritellyt talousosaamisen muodostuvan taloudellisesta tietämyksestä ja toiminnasta sekä niihin liittyvistä asenteista. [1]

Talousosaamisen edistäminen on usean julkisen toimijan sekä kymmenien yksityisten ja kolmannen sektorin toimijoiden työtä. Osa toimijoista tekee talousosaamistyötä pääsääntöisesti ja osa muun toimintansa ohessa. Talousosaamisen strategian viisi keskeistä toimijaryhmää ovat koulutussektori, viranomaiset, finanssisektorin toimijat, kuluttaja- ja kansalaisneuvonta sekä järjestöt, yhdistykset ja säätiöt sekä kuluttaja- ja käyttäytymistutkimuksen asiantuntijat. Talousosaamisen vahvistaminen edellyttää alan toimijoiden aktiivista yhteistyötä. Kun kukin taho tuo toimintaan omat lähtökohtansa ja näkökulmansa, syntyy lisäarvoa yhteiselle tavoitteelle. Toiminnan kartoituksella havaitaan myös katvealueet ja toimenpiteitä voidaan suunnata niihin. Konkreettinen tavoite onkin luoda toimiva ja tuloksellinen työnjako eri toimijoiden välille.

Strategian mukaista toimintasuunnitelmaa on valmisteltu oikeusministeriössä Suomen Pankin rahamuseossa toimivan talousosaamiskeskuksen kanssa. Koska verkosto on strategian keskeisin toteuttaja, suunnitelmaa täsmennetään yksityiskohtaisemmaksi ja konkreettisemmaksi talousosaamisen toimijaverkoston kanssa.

Oikeusministeriöön talousosaamisen edistämiseen on kohdennettu miljoonan euron suuruinen määräraha. Suurin osa määrärahasta on tarkoitus myöntää avustuksina talousosaamisen edistämiseen kolmannelle sektorille ja erilaisiin tutkimushankkeisiin. Avustuksia myönnettäessä etusijalle asetetaan hankkeet, joita toteutetaan eri

[1] Atkinson, A. & Messy, F. (2012). Measuring Financial Literacy: Results of the OECD/International Network on Financial Education (INFE) Pilot Study. OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, No. 15, OECD Publishing. http://www.oecd-ilibrary.org/finance-and-investment/measuring-financial-literacy_5k9csfs90fr4-en

toimijoiden yhteistyönä. Määrärahaa käytetään myös viestintään, ict-tarpeisiin, toiminnan organisointiin ja koordinointiin sekä kahden henkilön palkkaukseen käytännön tehtävien hoitamiseen.

Talousosaamisen verkoston kokoaminen on käynnissä. Aloitustilaisuus pidetään tammikuussa 2023. Toiminnossa valmistellaan myös avustusten haku- ja päätösprosessi sekä viestintä.